

Rozkład materiału z planem wynikowym dla klasy 5

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Blisko sztuki						
1. Oglądamy dzieła sztuki w albumach. Znajdujemy dzieła o określonych tematach. Konkurs drużynowy	I.1 I.6 II.1 III.4 III.5	• portret, autoportret, • scena zbiorowa, scena rodzajowa • scena historyczna • scena batalistyczna • scena sakralna (religijna) • scena mitologiczna • martwa natura • pejzaż ze sztafażem • animalistyka • florystyka • sztuka przedstawiająca • sztuka abstrakcyjna (nieprzedstawiająca)	• podręcznik: 1.–2. <i>Różne tematy w sztuce</i>, s. 6–11 • karta pracy: <i>Obrazy tematyczne – mała galeria gatunków</i> • reprodukcje dzieł malarskich z całego podręcznika • wybrane reprodukcje malarstwa, rzeźb, grafik z wybranych źródeł • <i>Słownik terminologiczny sztuk pięknych</i>	• pogadanka • praca z tekstem • prezentacja reprodukcji • ćwiczenia • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: szkice rysunkowe znanych obrazów • prezentacja ćwiczeń i prac plastycznych • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjne określanie niektórych tematów dzieł malarskich (portret, pejzaż, martwa natura, abstrakcja) • opisywanie niektórych elementów oglądanych dzieł, orientacyjne określanie tematu, • tworzenie uproszczonych szkiców inspirowanych znanymi obrazami	• dokładne określanie, omawianie tematów malarskich (portret, pejzaż, martwa natura, scena rodzajowa, historyczna, religijna, mitologiczna) • opisywanie, omawianie istotnych elementów oglądanych dzieł (prosty opis poznanych rodzajów kompozycji, kolorystyki, gamy, akcentów), dokładne określanie tematu obrazów • wskazywanie różnicy między sztuką przedstawiającą a abstrakcją • tworzenie ciekawych pod względem plastycznym szkiców rysunkowych, inspirowanych znanymi obrazami
2. Dzieła sztuki i zabytki w muzeum i galerii.	I.1 I.2 II.3 I.5	- instytucje kultury • muzeum • galeria • skansen	• podręcznik: <i>Sztuka w muzeum i w galerii</i>, s. 12–16. • katalogi wystaw,	• pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem	• znajomość niektórych rodzajów muzeów i instytucji kultury oraz ich zadań • orientacyjne określanie pojęć:	• dobra znajomość różnych rodzajów muzeów i instytucji kultury, rozumienie ich zadań • rozumienie i precyzyjne

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
Zwiedzamy wirtualne muzeum. / Plakat zapraszający do muzeum, galerii	I.6 II.4 III.4 III.5 III.7 III.8	• dzieło sztuki • zabytek • muzea sztuk pięknych (obrazy, ryciny, rzeźby, dawne wytwory rzemiosła artystycznego), • konserwacja zabytków • konserwator zabytków • muzea wirtualne • muzea sztuki nowoczesnej • centra sztuki współczesnej • galeria sztuki • wernisaż • katalog wystawy • plakat • kustosz muzeum, komisarz wystawy (dodatkowo)	plakaty o muzeach i wystawach, zdjęcia ekspozycji muzealnych, galerii, komputer(y) z dostępem do internetu • strony internetowe wybranych muzeów np. www.mnw.art.pl	• rozmowa nauczająca • ćwiczenia • ćwiczenia plastyczne: plakat techniką mieszaną • podsumowanie i omówienie ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	zabytek, dzieło sztuki, konserwacja dzieł, konserwator • orientacyjna znajomość sposobu korzystania z wirtualnych muzeów, znajomość elementów prawa autorskiego • ogólna znajomość pojęć związanych z organizacją wystawy, wernisażem • tworzenie uproszczonego plakatu będącego próbą zachęcenia do zwiedzania muzeum, galerii, stosowanie niektórych środków plastycznych, posługiwanie się techniką mieszaną	określanie pojęć zabytek, dzieło sztuki, konserwacja dzieł, konserwator, określanie ich znaczenia dla kultury światowej i polskiej, tradycji narodowej, ludowej • dobra znajomość sposobu korzystania z wirtualnych muzeów, prawa autorskiego związanego z udostępnianiem dzieł • dokładne precyzowanie pojęć związanych z organizacją wystawy, wernisażem • tworzenie oryginalnego plakatu zachęcającego do zwiedzania muzeum lub galerii, posługiwanie się odpowiednimi środkami plastycznymi, wykorzystywanie różnych możliwości łączenia wybranych technik
3. Tworzymy wystawę, przygotowujemy wernisaż. Jeden artysta, wiele tematów	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.3	• wystawa • wernisaż • katalog wystawy • plakat • komisarz wystawy (dodatkowo)	• np. plansze, tablice korkowe, sztalugi, duże kolorowe brystole, papier pakowy, tkaniny, duże kartonowe pudełka,	• pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne:	• orientacyjna znajomość pojęć związanych z organizacją wystawy i wernisażu • dokonanie wyboru prac na wystawę, tworzenie prostej kompozycji, układu, aranżacji	• bardzo dobra znajomość pojęć związanych z organizacją wystawy i wernisażu • dokonanie przemyślanego wyboru prac na wystawę, tworzenie oryginalnej

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
dzieł. Jeden temat, prace wielu artystów./ Projekt katalogu wystawy i zaproszenia na wernisaż	II.4 III.4 III.5 III.7 III.8	• aranżacja wystawy • portret, pejzaż, martwa natura, scena rodzajowa, abstrakcja	materiały do stworzenia przestrzeni ekspozycyjnej i montażu ekspozycji	rysunkowe projekty zaproszenia i katalogu, aranżacja wystawy • podsumowanie, omówienie i prezentacja ćwiczeń • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	dzieł na wystawie • przygotowanie prostego katalogu wystawy, zaproszenia i informacji prasowej o wystawie	kompozycji, układu, aranżacji dzieł na wystawie • przygotowanie ciekawego katalogu wystawy, oryginalnego zaproszenia, ciekawej informacji prasowej zachęcającej do jej obejrzenia
Tajemnice barw						
4. Przypomnienie wiadomości o barwach. Kolory znanych obrazów. Zmieniamy barwy znanych dzieł w naszych pracach	I.1 I.3 II.3 III.4 III.5 III.7 III.8	• barwy podstawowe, barwy pochodne • gama barw • barwy ciepłe, barwy zimne • wąska gama barw ciepłych • wąska gama barw chłodnych (zimnych) • szeroka gama barw • akcent kolorystyczny • tonacja	• podręcznik: 5. <i>Przypomnienie wiadomości o barwach</i>, s. 18–20 • karta pracy: <i>O barwach coś już wiemy</i> • reprodukcje malarstwa o zróżnicowanej kolorystyce z podręcznika i wybranych źródeł • materiały do stworzenia dużego koła barw (12 odcieni)	• ćwiczenie • praca z tekstem • pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: malarska lub rysunkowa interpretacja znanego obrazu • prezentacja prac uczniów • (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	• określanie cech, rozpoznawanie barw podstawowych i pochodnych, temperatury barw, orientacyjna znajomość gam barwnych • opisywanie niektórych barw i gam barwnych znanych dzieł • tworzenie uproszczonej interpretacji kolorystycznej znanego obrazu lub jego fragmentu	• określanie cech, omawianie barw podstawowych, pochodnych, rozróżnianie barw ciepłych i zimnych, porównywanie temperatury barw, dobra znajomość gam barwnych, akcentów kolorystycznych w dziełach • opisywanie barw w znanych obrazach, ich gam kolorystycznych i akcentów • tworzenie oryginalnej interpretacji kolorystycznej znanego obrazu lub jego fragmentu, we właściwych proporcjach, dobrze rozplanowanego, w którym zastosowane są zróżnicowane

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
						linie i kształty
5. Barwy dopełniające i zjawisko powidoku. Sylwetka przedmiotu na białym tle. / „Dwukolorowy pejzaż w barwach dopełniających – odbicie w wodzie” lub „Portret tajemniczej osoby”	I.1 I.3 I.6 II.1 II.6	• barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • powidok, zjawisko powidoku • kontrast, barwy kontrastowe • pejzaż • portret	• podręcznik: 6.–7. <i>Barwy dopełniające, powidoki i kontrasty</i>, s. 21–24 • karta pracy: <i>Powidoki i kontrasty – barwne igraszki</i> • reprodukcje dzieł malarskich w których dominującym środkiem wyrazu są barwy podstawowe, pochodne, dopełniające	• pogadanka • praca z tekstem • prezentacja reprodukcji • ćwiczenia • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: praca malarska plakatką lub pastelami albo wycinanka w barwach dopełniających • prezentacja ćwiczeń i omówienie prac uczniów • (praca indywidualna, zbiorowa)	• znajomość różnych rodzajów barw • znajomość par barw dopełniających, kontrastowych i zjawiska powidoku, wykonywanie doświadczenia związanego z powidokiem • tworzenie uproszczonej kompozycji w barwach dopełniających	• znajomość różnych rodzajów barw, określanie ich cech • znajomość par barw dopełniających, kontrastowych, wyjaśnianie, dlaczego je tak nazywamy, znajomość zjawiska powidoku, wykonywanie doświadczeń, w których poznajemy to zjawisko, wyciąganie wniosków z doświadczenia • wskazywanie barw dopełniających w dziełach malarskich • tworzenie oryginalnej kompozycji w barwach dopełniających
6. Barwy czyste i złamane. Pojedynek barw dopełniających. / „Motyl na ziemi i skałach” lub „Ślimak na kwiatkach”	I.1 I.3 II.1 II.6	• barwy podstawowe • barwy pochodne • barwy dopełniające • barwy czyste • barwy złamane • animalistyka	• podręcznik: 8. <i>Barwy czyste i złamane</i>, s. 25–27; 6.–7. <i>Barwy dopełniające, powidoki i kontrasty</i>, s. 21–24 • karta pracy: <i>Barwy dopełniające –</i>	• pogadanka • ćwiczenie • prezentacja reprodukcji • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kolaż z samodzielnie malowanego papieru	• znajomość koła barw, rozróżnianie barw czystych i złamanych, znajomość sposobu tworzenia barw złamanych poprzez mieszanie barw czystych • wyodrębnianie niektórych rodzajów barw w wybranych obrazach	• dobra znajomość koła barw, określanie grup, rodzajów kolorów zawartych w kole barw i sposobu tworzenia barw złamanych spoza koła barw, umiejętność celowego łączenia, mieszania barw w celu uzyskania barw pochodnych i złamanych

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			<i>przełamywanie barw</i> •reprodukcje dzieł malarskich z podręcznika i wybranych źródeł, w których dominującym środkiem wyrazu są barwy podstawowe pochodne czyste i złamane •model koła barw	•prezentacja ćwiczeń i prac uczniów •(praca indywidualna, zbiorowa)	•tworzenie prostej kompozycji, w której zastosowane są barwy czyste i złamane •wykorzystywanie techniki kolażu w pracy plastycznej	•określanie barw, kolorystyki obrazów (wskazywanie barw czystych, złamanych, podstawowych i pochodnych, ciepłych i zimnych) •tworzenie oryginalnej kompozycji, w której w celowy, przemyślany sposób zastosowane są barwy czyste i złamane •przemyślane posługiwanie się możliwościami, jakie daje technika kolażu
7. Zimne grzeje, a gorące chłodzi, czyli o względności barw. Utrwalenie wiadomości o barwie. / „Parasole, które chłodzą na plaży”, „Parasole, które ogrzewają w deszczu” albo „Ciepło lub zimno w tej	I.1 I.3 I.6 II.1 II.6	•barwy podstawowe •barwy pochodne •barwy czyste •barwy złamane •barwy dopełniające •zjawisko powidoku •barwy ciepłe i zimne, temperatura barw, względność barw •portret	•podręcznik: 9. <i>O względności barw</i> , s. 28–30 •wybrane reprodukcje ilustrujące względność barw z podręcznika i wybranych źródeł	•pogadanka •praca z tekstem •prezentacja reprodukcji •rozmowa nauczająca •ćwiczenie plastyczne: kompozycja pastelami suchymi lub kredkami ołówkowymi uzupełniona kolażem z papieru kolorowego •prezentacja ćwiczeń i prac uczniów •(praca indywidualna, zbiorowa)	•określanie temperatury barw, porównywanie barw ciepłych i zimnych, •określanie względności odbioru temperatury barwy w zależności od temperatury barw sąsiednich •zauważanie względności barw w niektórych obrazach •orientacyjne zastosowanie zasady względności barw w prostej kompozycji plastycznej na zadany temat •łączenie elementów kilku technik w wykonywanej pracy plastycznej	•określanie temperatury barw, porównywanie temperatury barw ciepłych i zimnych, porównywanie temperatury kilku barw ciepłych i zimnych między sobą •określanie względności odbioru temperatury barwy w zależności od temperatury barw otaczających, rozpoznawanie zmiany temperatury barwy pod wpływem barw otaczających w obrazach i własnych pracach plastycznych, zauważanie związku względności barw

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
samej kurtce"						z nastrojem kompozycji •przemysłane stosowanie zasady względności w różnych, samodzielnie tworzonych kompozycjach na zadany temat •celowe posługiwanie się kilkoma technikami plastycznymi i łączenie ich w tworzonej kompozycji
O sztuce komponowania						
8. Przypomnienie wiadomości o kompozycji. Różne rodzaje kompozycji z tych samych przedmiotów. / „Ściana w pokoju”	I.1 I.2 I.3 II.6 II.7	•kompozycja •zasada równowagi. ciężar barw, •symetria, kompozycja symetryczna •rytm, kompozycja rytmiczna	•podręcznik: 10. <i>Przypomnienie wiadomości o kompozycji</i> , s. 32–34 •karta pracy <i>Dobrze znane układy – równowaga, symetria i rytm</i> •reprodukcje dzieł, w których spełniona jest zasada równowagi, widoczna symetria i rytm w kompozycji z podręcznika i wybranych źródeł •zdjęcia wnętrz	•pogadanka •praca z tekstem •ćwiczenie •rozmowa nauczająca •prezentacja reprodukcji •ćwiczenie plastyczne: wycinanka z papieru kolorowego uzupełniona rysunkiem flamastrami •prezentacja ćwiczeń omówienie prac •(praca indywidualna, zbiorowa)	•znajomość cech kompozycji spełniającej zasadę równowagi, kompozycji symetrycznej i rytmicznej •rozpoznawanie w znanych dziełach sztuki niektórych cech kompozycji spełniających zasadę równowagi, symetrycznych, rytmicznych •tworzenie prostych kompozycji (ze zbliżonych elementów, spełniających zasadę równowagi, symetrycznej, rytmicznej) •posługiwanie się techniką wycinanki w pracy plastycznej	•dobra znajomość cech kompozycji spełniającej zasadę równowagi (znajomość barw lekkich i ciężkich, sposobów uzyskiwania równowagi), kompozycji symetrycznej (zachowywania podobieństwa elementów wokół osi symetrii), rytmicznej (różnorodności sposobu powtarzania się podobnych elementów w kompozycji) •rozpoznawanie różnych układów kompozycyjnych spełniających zasadę równowagi, symetrycznych i rytmicznych w wielu znanych dziełach sztuki

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
						• tworzenie ciekawych, zróżnicowanych kompozycji (złożonej ze zbliżonych elementów, spełniającej zasadę równowagi, symetrycznej, rytmicznej) • sprawne posługiwanie się techniką wycinanki, wykorzystywanie różnych możliwości tej techniki

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
9. Bezruch i ruch, czyli statyka i dynamika. / „Dyskoteka, taniec. Stojące osoby, czyli ci, którzy nie chcą tańczyć” lub „Zawody sportowe i widownia” albo „Spokój i dynamika, ruch – ilustracja wybranych utworów muzycznych”	I.1 I.2 I.3 I.6 II.1 II.2 II.6	- kompozycja, komponować, skomponować - kompozycja statyczna - kompozycja dynamiczna - scena rodzajowa	- podręcznik: 11. <i>Bezruch i ruch, czyli statyka i dynamika</i>, s. 35–37 - karta pracy: <i>Kom-ponowanie statyczne i dynamiczne</i> - reprodukcje dzieł malarskich przedstawiających kompozycję statyczną i dynamiczną, obrazów przedstawiających taniec i ruch z podręczników i wybranych, źródeł - zdjęcia sportowców - drewniany manekin - serpentyna, wstążka - utwory muzyczne o zróżnicowanym tempie, odtwarzacz	- pogadanka - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - ćwiczenie - prezentacja reprodukcji - ćwiczenie plastyczne: kompozycja malarska akwarelą, kredkami akwarelowymi lub pastelami olejnymi z konturem wykonanym cienkopisem - prezentacja ćwiczeń i prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- określanie cech kompozycji statycznej i dynamicznej oraz niektórych sposobów przedstawiania bezruchu i ruchu na obrazie - określanie niektórych cech statyki i dynamiki w wybranych dziełach - tworzenie dwóch prostych kompozycji malarskich akwarelami z konturem wykonanym cienkopisem, różniących się rodzajem kompozycji (statyczna i dynamiczna) - posługiwanie się techniką akwareli z konturem wykonanym cienkopisem	- dokładne określanie cech kompozycji statycznej i dynamicznej oraz różnych sposobów, środków wyrazu artystycznego, stosowanych do przedstawiania ruchu i bezruchu na obrazie - określanie statyki i dynamiki kompozycji w różnych dziełach malarskich - tworzenie dwóch ciekawych pod względem plastycznym, wieloelementowych kompozycji akwarelami z konturem wykonanym cienkopisem, różniących się rodzajem kompozycji (statyczna i dynamiczna) - sprawne posługiwanie się techniką akwareli, stosowanie ciekawego konturu wykonanego cienkopisem do uzupełnienia pracy

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
10. Kompozycja otwarta i zamknięta. O różnych sposobach tworzenia kompozycji otwartej i zamkniętej / „Rozsypane owoce i warzywa”, „Kosz z owocami i warzywami” lub „Ocean pełen ryb” i „Wielki potwór morski”	I.1 I.2 I.3 II.1 II.6	- kompozycja, komponować, skomponować - kompozycja otwarta - kompozycja zamknięta - ramy obrazu, ramy kompozycji - martwa natura - animalistyka	- podręcznik: 12. <i>Kompozycja otwarta i zamknięta</i>, s. 38–40 - karta pracy: <i>Otwieranie obrazu – jak ująć temat w ramkę</i> - wybrane reprodukcje przedstawiające przykłady kompozycji otwartej lub zamkniętej z podręcznika i wybranych źródeł - wybrany materiał na tło i drobne eksponaty do ułożenia martwej natury - naklejki do podpisywania eksponatów przyniesionych przez uczniów	- pogadanka - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - prezentacja reprodukcji - ćwiczenie plastyczne: kompozycja malarska akwarelami z konturem wykonanym pastelami olejnymi lub świecą - prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	- znajomość cech kompozycji otwartej i zamkniętej - rozpoznawanie kompozycji otwartej i zamkniętej w niektórych dziełach malarskich - tworzenie, układanie prostej kompozycji otwartej i zamkniętej ze wskazanych elementów - komponowanie prostych prac plastycznych: kompozycji otwartej i kompozycji zamkniętej - posługiwanie się techniką akwareli uzupełnionej rysunkiem pastelami olejnymi	- dobra znajomość cech kompozycji otwartej i zamkniętej - rozpoznawanie różnorodnych kompozycji otwartych i zamkniętych w wielu dziełach malarskich - samodzielne tworzenie, układanie ciekawej i oryginalnej kompozycji otwartej i zamkniętej ze wskazanych elementów - komponowanie prac ciekawych pod względem plastycznym: kompozycji otwartej i zamkniętej - wykorzystywanie różnych możliwości techniki akwareli podczas wykonywania pracy, uzupełnianie jej elementami narysowanymi pastelami olejnymi

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
11. Powtórzenie wiadomości o kompozycji. / „Różne kompozycje w dziełach dawnych mistrzów” – prezentacja komputerowa lub albumik	I.1 I.2 I.3 II.6 III.4 III.5 III.7 III.8	- kompozycja, komponować - zasada równowagi w kompozycji - kompozycja symetryczna - kompozycja rytmiczna - kompozycja otwarta - kompozycja zamknięta - kompozycja statyczna - kompozycja dynamiczna - reprodukcja, oryginał - tematy malarskie (portret, scena zbiorowa, rodzajowa, historyczna, batalistyczna, sakralna, mitologiczna, martwa natura, portret ze sztafażem)	- podręcznik: 10. <i>Przypomnienie wiadomości o kompozycji</i>, s. 32–34; 11. <i>Bezruch i ruch czyli statyka i dynamika</i>, s. 35–37; 12. <i>Kompozycja otwarta i zamknięta</i>, s. 38–40; - karty pracy: <i>Dobrze znane układy – równowaga, symetria, rytm</i> (patrz: scenariusz lekcji 8); <i>Komponowanie statyczne i dynamiczne</i> (patrz: scenariusz lekcji 9.); <i>Otwieranie obrazu jak ująć temat w ramkę</i> (patrz: scenariusz lekcji 10.) - reprodukcje dzieł sztuki reprezentujące różne rodzaje kompozycji z podręcznika i wybranych źródeł - komputer z dostępem	- pogadanka - prezentacja reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne (plakat, album lub gazetka lub prezentacja komputerowa) - prezentacja ćwiczeń (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- orientacyjna znajomość różnych rodzajów kompozycji - posługiwanie się albumami, internetem w celu poznawania znanych dzieł malarskich o różnych rodzajach kompozycji - tworzenie prostego albumu o kilku rodzajach kompozycji	- dobra znajomość poznanych różnych rodzajów kompozycji - posługiwanie się albumami, reprodukcjami, internetem w celu poznawania wielu znanych dzieł malarskich o różnych rodzajach kompozycji - tworzenie ciekawego albumu lub prezentacji komputerowej o poznanych rodzajach kompozycji

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			do internetu i oprogramowania do wykonania prezentacji • albumy z reprodukcjami znanych dzieł malarskich			
O rzeźbie						
12. Dzieło sztuki w trzech wymiarach – rzeźba jako bryła. / „Papierowe ptaki”, „Skrzydlate, fantastyczne zwierzęta”	I.1 I.2 II.3 II.6	• bryła, przestrzeń, trzy wymiany (przestrzenność, trójwymiarowość) • rzeźba • rzeźbiarz • kompozycja w przestrzeni • animalistyka	• podręcznik: 13. <i>Dzieło sztuki w trzech wymiarach</i> , s. 42–44 • karta pracy: <i>Rzeźbiarska bryła – jak rysunek zmienić w rzeźbę</i> • film <i>W pracowni rzeźbiarza</i> WSiP 2013 (Klub Nauczyciela) • rysunek, obraz, mała rzeźba o podobnym temacie – ekspozycje	• pogadanka • praca z tekstem • prezentacja reprodukcji • ćwiczenia • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: malowana rzeźba z gnieczonego papieru wybranymi farbami • prezentacja ćwiczeń i prac uczniów	• orientacyjne określanie pojęcia bryły w dziełach plastycznych w odróżnieniu od dzieł na płaszczyźnie • znajomość i orientacyjne precyzowanie pojęć: rzeźba, rzeźbiarz • opisywanie niektórych cech rzeźby na wskazanym przykładzie • planowanie prostego kształtu rzeźby w rysunku, formowanie prostej bryły rzeźby z papieru i malowanie jej farbami	• precyzyjne określanie pojęcia bryły w dziełach rzeźbiarskich o różnej formie w odróżnieniu od dzieł plastycznych na płaszczyźnie • znajomość i dokładne precyzowanie pojęć: rzeźba, rzeźbiarz, znajomość niektórych etapów i sposobu pracy rzeźbiarza • wskazywanie cech rzeźby na przykładach różnych dzieł • planowanie ciekawego pod względem plastycznym kształtu rzeźby w przemyślanym szkicu rysunkowym, poprzedzającym etap formowania oryginalnej bryły rzeźby z papieru
			• zdjęcia wybranych	• (praca indywidualna		• pomysłowość, fantazja podczas

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			rzeźb o zróżnicowanych tematach, wykonanych w różnych materiałach z podręcznika i wybranych źródeł • zdjęcia przyrodnicze ptaków (dodatkowo)	lub grupowa, zbiorowa)		łączenia elementów rzeczywistych i fantastycznych w wykonywanej rzeźbie • nadawanie wykonanej pracy ciekawej kolorystyki za pomocą wybranych farb
13. Materiał i faktura w rzeźbie. Różne rodzaje faktury – pióra, futra, pancerze. / „Gliniane zwierzęta”	I.1 I.5 II.1 II.3 II.6	• bryła, przestrzenność • rzeźba • faktura • rzeźbiarz, rzeźbienie • materiały rzeźbiarskie (głina, drewno, kamień, metal) • narzędzia rzeźbiarskie (m.in. dłuto, dłot) • odlew • animalistyka	• podręcznik: 14.– 15. <i>Materiał i faktura w rzeźbie</i> , s. 45–48 • karta pracy: <i>Rzeźbiarska bryła – jak rysunek zmienić w rzeźbę</i> (patrz: scenariusz lekcji 12) • film <i>W pracowni rzeźbiarza</i> WSiP- 2013 (Klub Nauczyciela) • zdjęcia wybranych dzieł rzeźbiarskich o zróżnicowanych tematach wykonywanych różnymi technikami z podręcznika i wybranych źródeł	• pogadanka • prezentacja zdjęć • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: rzeźby z gliny, modeliny lub plasteliny • prezentacja prac uczniów • (praca indywidualna, zbiorowa)	• rozumienie pojęć: bryła, rzeźba, faktura i ich orientacyjne precyzowanie • znajomość przynajmniej dwóch różnych materiałów z których tworzone są tradycyjne rzeźby i sposobu, w jaki powstaje ich faktura • formowanie inspirowanej naturą prostej bryły zwierzęcia o zróżnicowanej fakturze z plastycznego materiału, poprzedzone fazą szkicowania	• rozumienie i dokładne precyzowanie pojęć: bryła, rzeźba, faktura • znajomość kilku różnych materiałów, z których tworzone są rzeźby; i związku techniki rzeźbiarskiej i użytych narzędzi z formą i fakturą dzieł • znajomość różnych tematów rzeźb • formowanie ciekawej bryły zwierzęcia o zróżnicowanej, dobrze dostosowanej do jego formy fakturze z plastycznego materiału, inspirowanie się naturą, poprzedzenie pracy etapem tworzenia przemysłanego szkicu

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			albumy przyrodnicze ze zdjęciami zwierząt (dodatkowo)			
14. Płaskorzeźba. / „Moneta lub medal okolicznościowy dla mamy, dziadka i babci z okazji ich dnia” lub „Obramienie okna lub drzwi (portal)”	I.1 I.5 II.1 II.3 II.6 III.4 III.5	- bryła - faktura - płaskorzeźba - relief wklęsły, relief wypukły - medal - moneta - obramienie okna, drzwi (portal) - ramy kompozycji - kompozycja zamknięta, - kompozycja rytmiczna - portret	- podręcznik: 16. <i>Płaskorzeźba</i>, s. 49–52 - film <i>W pracowni rzeźbiarza</i> WSiP 2013 (Klub Nauczyciela) - reprodukcje z płaskorzeźb, reliefów (detali architektonicznych), medali, monet z podręcznika i wybranych źródeł - medale, monety	- pogadanka - prezentacja reprodukcji oraz przykładów monet i medali - rozmowa nauczająca - praca z tekstem - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: płaskorzeźba z gliny, modeliny lub plasteliny - prezentacja prac uczniów (praca indywidualna, zbiorowa)	- określanie niektórych cech rzeźby i porównywanie jej z płaskorzeźbą - omawianie tematyki i formy wybranej płaskorzeźby - projektowanie i tworzenie prostej formy płaskorzeźby na zadany temat, podporządkowanej ramom kompozycyjnym kształtu medalu z określonej okazji lub tworzenie prostej płaskorzeźbionej dekoracji architektonicznej - posługiwanie się techniką rzeźbienia w glinie, plastelinie lub modelinie	- dokładne określanie cech płaskorzeźby i porównywanie jej formy, tematyki, techniki, faktury z płaskorzeźbą - wykonanie ciekawego projektu płaskorzeźby na zadany temat i konsekwentne realizowanie go w praktyce, tworzenie oryginalnej formy podporządkowanej ramom kompozycyjnym medalu z określonej okazji lub tworzenie oryginalnej płaskorzeźbionej kompozycji dekoracji architektonicznej okna lub portalu - wykorzystywanie różnych możliwości, które daje technika rzeźbienia w miękkim materiale, np. glinie, modelinie, plastelinie
O sztuce w przestrzeni						
15. Działanie integracyjne. Między rzeźbą	I.1 I.2 I.3	- bryła - rzeźba - forma przestrzenna	podręcznik: 17. <i>Formy przestrzenne</i>, s. 54–55	- pogadanka - praca z tekstem - prezentacja	wykonanie prostych projektów maskotki, orientacyjne dobranie odpowiednich materiałów	wykonywanie oryginalnych projektów maskotki, precyzyjne dobranie

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
a formą przestrzenną. / „Wielkie szkolne maskotki – postacie, zwierzęta, przedmioty” lub „Maskotka regionalna”	I.5 II.3 II.6 II.7 III.2 III.3	- kompozycja - faktura - barwy podstawowe, ciepłe, zimne - gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja) - akcent kolorystyczny - barwy dopełniające - tradycja - sztuka ludowa	- reprodukcje przedstawiające formy przestrzenne z podręcznika i wybranych źródeł - albumy przyrodnicze ze zwierzętami - zdjęcia rzeźb współczesnych przedstawiających zwierzęta	reprodukcji - rozmowa nauczająca - ćwiczenie plastyczne: forma przestrzenna ze zróżnicowanych materiałów - prezentacja i omówienie kompozycji (praca indywidualna i grupowa, zbiorowa)	do projektu - praca w grupie, podejmowanie działań zespołowych i współpracy - wdrażanie projektu w życie, wykonywanie pracy plastycznej różnymi technikami	odpowiednich materiałów do projektu - zgodna, twórcza praca w grupie, podejmowanie logicznie zaplanowanych działań zespołowych - wdrażanie złożonego projektu w życie, wykonywanie oryginalnej pracy plastycznej różnymi technikami
			- maskotki lub zdjęcia maskotek - materiał ilustracyjny związany ze specyfiką regionu (np. dominujący krajobraz lasy, góry, duże ośrodki miejskie, charakterystyczne zabytki), regionalną sztuką ludową (stroje, przedmioty, charakterystyczne motywy dekoracyjne)			

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
16. O różnych formach przestrzennych. Jak przestrzeń, powietrze i wiatr przenikają do fruujących rzeźb. / „Mobile zimowe” lub „Planety, rakiety i kosmici” albo „Kolorowe mobile geometryczne”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.3 II.6 III.5	• rzeźba, bryła • forma przestrzenna • mobil, rzeźba mobilna • abstrakcja • fantastyka • sztuka współczesna	• podręcznik: 17. <i>Formy przestrzenne</i>, s. 54–55 • reprodukcje wybranych form przestrzennych i rzeźb mobilnych z podręcznika i wybranych źródeł • kilka rozkładanych pudełek kartonowych oraz materiały do łączenia ich	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kompozycja przestrzenna różnymi technikami • prezentacja i omówienie prac uczniów • (praca indywidualna grupowa, zbiorowa)	• określanie niektórych cech formy przestrzennej, zauważanie niektórych różnic między rzeźbą pełną a formą przestrzenną • określanie i omawianie niektórych cech wybranych mobili • tworzenie prostych elementów i montowanie ich w celu utworzenia mobila	• określanie różnorodnych cech formy przestrzennej, zauważanie wielu różnic między rzeźbą pełną a formą przestrzenną • określanie różnorodnych specyficznych cech mobili jako rodzaju form przestrzennych • omawianie kompozycji, formy, kolorystyki wybranych rzeźb mobilnych • tworzenie przemyślanych elementów i montowanie całości w oryginalną, staranną formę mobila
17. O sztuce w przestrzeni. O formie przestrzennej. / Instalacja. „Chronimy naszą planetę”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6 III.4	• bryła • rzeźba • faktura • forma przestrzenna • instalacja • sztuka współczesna	• podręcznik: 18.–19. <i>Formy w przestrzeni – instalacje</i>, s. 56–58 • zdjęcia instalacji i form przestrzennych z podręcznika i wybranych źródeł • duże przedmioty do utworzenia formy przestrzennej lub instalacji • materiały do montażu	• ćwiczenie • praca z tekstem • prezentacja zdjęć • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: forma przestrzenna lub instalacja z różnych materiałów (projekt lub realizacja) • prezentacja i omówienie prac uczniów • (praca indywidualna,	• określanie niektórych cech formy przestrzennej i instalacji, zauważanie niektórych różnic między nimi i tradycyjnymi rzeźbami • opisywanie niektórych cech wybranej instalacji lub formy przestrzennej • projektowanie, wykonywanie uproszczonej formy przestrzennej na zadany temat, próba dostosowywania materiałów i form do przekazywanej treści	• określanie, wskazywanie wielu cech formy przestrzennej i instalacji, zauważanie i dokładne określanie różnic i podobieństw między nimi oraz tradycyjnymi rzeźbami • opisywanie wielu cech różnych oglądanych instalacji i form przestrzennych • wykonywanie oryginalnego projektu wieloelementowej formy przestrzennej na zadany temat, dostosowanie odpowiednich materiałów,

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
				grupowa, zbiorowa)		form do przekazywanych treści, tworzenie formy przestrzennej, bogatej pod względem formy i możliwego odczytywania znaczeń, treści
O budowlach						
18. Sztuka pod gołym niebem. Zagadki. Przedstawiamy budowle o różnych funkcjach i wyobrażamy sobie ich plany	I.1	• architektura • budowle • plan budowli • funkcja budowli • funkcjonalność budowli • zespół architektoniczny • bryła architektoniczna • fantastyka	• podręcznik: <i>20. Sztuka pod gołym niebem</i>, s. 60–62 • zdjęcia budowli o różnych funkcjach z podręcznika i wybranych źródeł • przykładowe plany budowli z symbolami związanymi z ich wyposażeniem	• praca z tekstem • rozmowa nauczająca • pogadanka • prezentacja zdjęć • zabawa plastyczna • ćwiczenie plastyczne: szkice rysunkowe i makiety kompleksów architektonicznych • prezentacja i omówienie prac uczniów • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjne określanie cech budowli, architektury jako dziedziny sztuki • określanie użytkowego znaczenia architektury, funkcji budowli	• precyzyjne określanie cech budowli, architektury jako dziedziny sztuki • określanie, rozumienie użytkowego znaczenia architektury, funkcji budowli
	I.2 I.3 I.4 I.2 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5				• określanie niektórych związków planów budowli i ich funkcji, wykonywanie orientacyjnych szkiców • tworzenie prostego planu osiedla lub miasteczka • tworzenie prostej makiety zespołu architektonicznego z niewielkiej liczby elementów	• określanie związków planów budowli, zewnętrznego kształtu i spełnianej funkcji, wykonywanie odpowiednich szkiców • tworzenie oryginalnego projektu fantastycznego osiedla lub miasteczka • tworzenie ciekawej, wieloelementowej makiety zespołu architektonicznego
19. Rytm i symetria w architekturze. Fasady różnych	I.1 I.2 I.3 I.5	• architektura • budowla • forma i funkcja budowli	• podręcznik: <i>21. Symetria i rytm w architekturze</i>, s. 63–65	• praca z tekstem • pogadanka • rozmowa nauczająca • prezentacja	• orientacyjne określanie użytkowego charakteru architektury, różnych funkcji budowli	• precyzyjne określanie użytkowego charakteru architektury, różnych funkcji budowli

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
budowli. Szukamy rytmu – o podobieństwie okien, barwach i powtarzających się liniach. / „Moja budowla”	II.1 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5	- funkcjonalność - fasada - kompozycja - rytm, symetria - szeroka gama barw - wąska gama barw	- karta pracy: <i>Ład w architekturze / symetria rytm – obecne</i> - zdjęcia wybranych budowli z podręcznika i wybranych źródeł - kartki z figurami geometrycznymi do losowania kształtu rytmicznie powtarzającego się w fasadzie budowli	- reprodukcji - ćwiczenie plastyczne: tworzenie fasady budowli techniką kolażu i/lub rysunku - prezentacja ćwiczeń i prac uczniów (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	- określanie wybranych cech kompozycji symetrycznej i rytmicznej w architekturze - wskazywanie rytmu i symetrii w wybranym dziele architektonicznym - komponowanie prostej, rytmicznej i symetrycznej fasady budowli techniką kolażu lub rysunku	- określanie wielu cech kompozycji rytmicznej i symetrycznej w architekturze - wskazywanie i omawianie rytmu i symetrii w różnych budowlach - komponowanie oryginalnej, złożonej, rytmicznej i symetrycznej fasady budowli techniką kolażu lub rysunku, ciekawa kolorystyka pracy
20. Statyka i dynamika w architekturze. O architekturze bez dachu, drzwi i okien. / „Mosty na filarach, mosty wiszące” lub „Zamki w ogrodach. Zamek spokoju i zamek wiatru” albo „Wodny park rozrywki”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.1 II.2 II.3 II.6 III.4 III.5	- architektura - budowla - statyka i dynamika w kompozycji (kompozycja statyczna i dynamiczna) - statyka i dynamika w architekturze	- podręcznik: 22. <i>Statyka i dynamika w architekturze</i>, s. 66–68 - karta pracy: <i>Architektura – przestrzenne interpretacje</i> - zdjęcia obiektów architektonicznych z podręcznika i wybranych źródeł - zdjęcia mostów wiszących i mostów na filarach	- rozmowa nauczająca - praca z tekstem - prezentacja materiału ilustracyjnego - pogadanka - ćwiczenie plastyczne: kompozycja akwarelami z konturem cienkopisem - prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa)	- orientacyjne rozumienie pojęcia statyki i dynamiki w architekturze - wskazywanie niektórych cech, świadczących o statyce i dynamice w architekturze na wybranych przykładach - orientowanie się, że architektura zajmuje się kształtowaniem przestrzeni, a nie tylko budowlami - tworzenie dwóch prostych, malarskich projektów akwarelami, ilustrujących statykę i dynamikę mostów lub	- dobre rozumienie pojęcia statyki i dynamiki w architekturze - wskazywanie wielu cech świadczących o statyce i dynamice w architekturze na różnych przykładach - dobre rozumienie, że architektura zajmuje się kształtowaniem przestrzeni, a nie tylko budowlami, wskazanie przykładów - tworzenie dwóch oryginalnych, malarskich projektów akwarelami, ilustrujących

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			• zdjęcia ogrodów, parków, placów zabaw, ulic		przedstawiających statyczny i dynamiczny zamek w ogrodzie, brodziki dla dzieci i zjeżdżalnie przy basenach	statykę i dynamikę różnych mostów lub przedstawiających oryginalną, statyczną lub dynamiczną kompozycję zamku oraz ogrodu wokół niego, brodziki dla dzieci i zjeżdżalnie przy basenach
Antyk wiecznie żywy						
21. Dlaczego antyczne kolumny, łuki, kopuły podobają się i inspirują architektów do dziś? „Mój łuk triumfalny” lub „Co kariatyda dźwiga na głowie?” albo „Projekt fasady budowli z tympanonem, fryzem i kolumnami – wspólna budowla”	I.1 I.2 II.1 II.2 II.6 III.4 III.5	• kultura i sztuka starożytnej Grecji • kultura i sztuka starożytnego Rzymu • architektura, architekt • piękno, proporcje, harmonia, symetria, rytm, statyka • świątynia • (tympanon, fryz, kolumny) • kolumna (baza trzon kapitel) • porządek dorycki • porządek joński • porządek koryncki • kariatyda • kopuła • łuk, łuk triumfalny	• podręcznik: 23. <i>Okiem architekta</i> s. 70–77; <i>O budowlach</i> s. 60– 68 • reprodukcje dzieł z podręcznika i wybranych źródeł ilustrujące obecność antycznych form architektonicznych w różnych okresach w historii • schematy i zdjęcia porządków architektonicznych, kolumn, kariatyd, łuków z różnych okresów • przykłady krojów liter	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne (praca pastelami suchymi lub węglem) • podsumowanie, prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjne określanie znaczenia sztuki i kultury antycznej dla sztuki i kultury kolejnych okresów w historii • orientacyjne określanie znaczenia piękna proporcji, harmonii w architekturze antycznej i wybranych okresów w historii • wrywkowa znajomość niektórych charakterystycznych antycznych form architektonicznych i cech greckich porządków architektonicznych, wyglądu świątyni greckiej i rzymskiej oraz wskazywanie zbliżonych elementów w budowlach innych epok, rozumienie niektórych aspektów przemian	• określanie, rozumienie różnorodnego oddziaływania sztuki i kultury antycznej na wybrane dzieła i kulturę kolejnych okresów w sztuce • precyzyjne określanie znaczenia piękna, proporcji, harmonii w architekturze antycznej wybranych okresów w historii, rozumienie znaczenia obecności związków sztuki i kultury współczesnej z kulturą antyczną • dobra znajomość charakterystycznych antycznych form architektonicznych, określanie cech greckich porządków architektonicznych, wyglądu świątyń greckich i rzymskich, wskazywanie zbliżonych elementów

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		(zwornik, kliniec) •kwadryga	•drewniany manekin		i przeobrażeń antycznych form w budowlach współczesnych •tworzenie prostej kompozycji barwnej lub czarno– białej inspirowanej wybranymi antycznymi formami architektonicznymi, posługiwanie się niektórymi środkami artystycznego wyrazu, częściowe wykorzystywanie możliwości techniki suchych pasteli lub węgla w pracy plastycznej	w budowlach innych epok, rozumienie przeobrażeń wybranych form antycznych, określanie związków architektury współczesnej z architekturą antyczną, zauważanie i porównywanie form współczesnych z antycznymi •tworzenie oryginalnej wielelementowej, przemyślanej kompozycji barwnej lub czarno– białej inspirowanej wybranymi antycznymi formami architektonicznymi, stosowanie odpowiednich środków artystycznego wyrazu, możliwości techniki suchych pasteli lub węgla w pracy plastycznej

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
22. Wierzenia, mity, ważne wydarzenia, codzienne przedmioty upodobania starożytnych Greków i Rzymian odkrywane przez archeologów./„Kolorowa zastawa stołowa na piknik” lub. „Projekt muralu o najbliższej okolicy”. „Abstrakcyjna mozaika”	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5	• archeologia, archeolog • sztuka starożytnej Grecji • sztuka starożytnego Rzymu • zabytek • sztuka użytkowa • rzemiosło artystyczne • ceramika, porcelana • wnętrze • malowidło ściennie • malarstwo pompejańskie, iluzjonizm • mural, graffiti • mozaika • ramy kompozycyjne	• podręcznik: 24. <i>Okiem archeologa</i> s. 79–83 • wybrane reprodukcje sztuki starożytnej Grecji, Rzymu i późniejszych okresów • zdjęcia przedstawiające porcelanę • zdjęcia murali • przykłady współczesnych mozaik	• pogadanka • prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • praca z tekstem • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne (technika mieszana pastele suche i farby plakatowe, mozaika z kolorowego papieru, folii i innych materiałów) • podsumowanie i omówienie ćwiczeń plastycznych • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjne określanie zadań archeologii w poznawaniu przeszłości, zabytków kultury materialnej, dzieł sztuki, zwyczajów w dawnych czasach na przykładzie poznawania niektórych zabytków sztuki greckiej i rzymskiej • orientacyjne określanie cech waz greckich jako inspiracji ceramiki i porcelany innych okresów • określanie niektórych cech malarstwa pompejańskiego i mozaik oraz rozumienie ich wpływu na późniejsze dzieła • tworzenie uproszczonego, ubogiego projektu muralu lub uproszczonej mozaiki w określonych ramach kompozycyjnych	• określanie różnorodnych zadań archeologii w poznawaniu przeszłości, zabytków kultury materialnej, dzieł sztuki, zwyczajów w dawnych czasach na przykładzie opisywania, określania cech zabytków sztuki greckiej i rzymskiej • określanie cech, kompozycji i rozumienie znaczenia waz greckich jako inspiracji ceramiki i porcelany innych okresów • określanie kompozycji kolorystyki, wybranych tematów malarstwa pompejańskiego i mozaik oraz rozumienie różnorodnego znaczenia i wpływu na późniejsze dzieła • tworzenie złożonego, oryginalnego projektu muralu lub mozaiki, umiejętne wykorzystywanie specyfiki techniki i problematyki ram kompozycyjnych podczas tworzenia mozaiki i/lub muralu
23. Antyczne pomniki na kolumnach	I.1 I.5 I.6	• sztuka starożytnej Grecji, sztuka starożytnego Rzymu	• podręcznik: 25. <i>Okiem turysty</i> s. 84–90	• pogadanka • prezentacja reprodukcji	• orientacyjne określanie znaczenia wybranych dzieł sztuki, pomników, budowli dla	• precyzyjne określanie różnorodnego znaczenia wybranych,

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
i pomniki konne, teatry, stadiony i ich współczesne interpretacje. Zwiedzanie jako sposób poznawania historii i niezwykłości zwiedzanych miejsc./ „Projekt pomnika.” „Projekt plenerowej sceny teatralnej”. „Kolorowy stadion”	II.3 II.6 III.4 III.5	• kolumna • pomnik konny • relief • rzeźba • teatr antyczny, orchestra, • scena, widownia • stadion • koloseum	• zdjęcia wybranych pomników na kolumnach z podręcznika i wybranych źródeł m. in. pomnik Księcia Poniatowskiego w Warszawie • zdjęcia współczesnych teatrów i stadionów (sceny, wnętrza) • zdjęcia koni, wybrane portrety konne na obrazach • zdjęcia wybranych dyscyplin sportowych • drewniany manekin	• rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: szkice markerem i pastelami olejnymi z elementami kolażu lub prace akwarelami z konturem pastelami olejnymi, prace przestrzenne • podsumowanie i omówienie ćwiczeń • (praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	umocnienia władzy i życia społecznego w Cesarstwie Rzymskim i starożytnej Grecji • orientacyjne określanie przeobrażeń pomników na kolumnach, pomników konnych na wybranych przykładach, próba porównywania formy i znaczenia pomników i innych dzieł • określanie niektórych cech wspólnych, przeobrażeń starożytnych i współczesnych stadionów i teatrów, Koloseum • tworzenie prostego projektu pomnika, sceny, stadionu technikami mieszanymi, tworzenie uproszczonej makiety lub rysunku stadionu	charakterystycznych dzieł sztuki, pomników m.in. dla umocnienia władzy i życia społecznego w Cesarstwie Rzymskim, starożytnej Grecji, późniejszych okresach w historii, współcześnie • określanie wielu cech starożytnych pomników na kolumnach, pomników konnych, porównywanie, wskazywanie przeobrażeń formy i znaczenia pomników i innych inspirowanych nimi dzieł współczesnych • trafne określanie wielu cech wspólnych, przeobrażeń formy starożytnych i współczesnych stadionów i teatrów, Koloseum • tworzenie oryginalnego, wieloelementowego projektu pomnika, sceny, stadionu technikami mieszanymi, tworzenie ciekawej, starannej makiety lub rysunku stadionu
#Średniowiecze						
24. Średniowieczna	I.1 I.2	• średniowiecze • sztuka	• podręcznik: 26. <i>Widok z drona</i>	• pogadanka • prezentacja	• orientacyjne określanie znaczenia, czasu trwania i cech	• precyzyjne określanie znaczenia, czasu trwania i cech

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
architektura podziwiana i odkrywana z drona. / „Projekt zamku obronnego z prostych brył”. „Fantastyczna ażurowa, „koronkowa” budowla”	I.5 II.3 II.6 III.4 III.5 III.6	średniowieczna •kościół, katedra, nawa główna, nawy boczne, transept, prezbiterium, absyda, plan krzyża, portal, tympanon, wieże •styl romański (łuk półkolisty, sklepienie kolebkowe, sklepienie krzyżowe) •styl gotycki (łuk ostry, sklepienie krzyżowo-żebrowe, witraż, rozeta)	s. 88–93 •karta pracy: <i>Romańskie kaplice i kościoły</i> •zdjęcia kościołów romańskich gotyckich katedr, późniejszych kościołów inspirowanych sztuką średniowiecza z podręcznika i wybranych źródeł •zdjęcia średniowiecznych zamków obronnych	reprodukcji •rozmowa nauczająca •ćwiczenie •ćwiczenie plastyczne (przestrzenny model z opakowań, kolaż z ażurowych materiałów) •praca z tekstem podsumowanie i prezentacja ćwiczeń plastycznych •(praca indywidualna lub grupowa, zbiorowa)	sztuki średniowiecznej •orientacyjne określanie niektórych cech architektury romańskiej i gotyckiej, próba porównania wybranych cech stylu romańskiego i gotyckiego na przykładzie próby opisu najważniejszych konstrukcji •wskazywanie niektórych charakterystycznych części kościołów romańskich i gotyckich, próba określania różnic i podobieństw •próba odkrywania inspirowania się sztuką romańską i gotycką w późniejszej i współczesnej architekturze sakralnej •tworzenie uproszczonej kompozycji modelu barwnego, obronnego zamku nawiązującego do architektury romańskiej •komponowanie projektu uproszczonej fantastycznej budowli o lekkiej przejrzystej „koronkowej” konstrukcji techniką kolażu nawiązującej do architektury gotyckiej	sztuki średniowiecznej •dokładne określanie istotnych cech architektury romańskiej i gotyckiej, porównywanie cech stylu romańskiego i gotyckiego na przykładzie najważniejszych konstrukcji, wysokości i materiału budowlanego, stopniowej utraty obronnej funkcji budowli, prostoty i dekoracyjności formy •wskazywanie wielu charakterystycznych części kościołów romańskich i gotyckich, określanie różnic i podobieństw •wskazywanie i omawianie cech, elementów konstrukcji, części budowli romańskich i gotyckich, którymi inspirowali się twórcy późniejszej i współczesnej architektury sakralnej •tworzenie wieloelementowego, oryginalnego modelu barwnego obronnego zamku inspirowanego architekturą romańską •komponowanie oryginalnego przemyślanego projektu

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
						bogatej, wieloelementowej budowli o lekkiej przejrzystej „koronkowej” konstrukcji techniką kolażu nawiązującej do architektury gotyckiej
25. Bogactwo wnętrza średniowiecznej katedry. / „Projekt współczesnej rozety lub witraża”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.6	• witraż, rozeta • ołtarz szafiasty • tryptyk, poliptyk • rzeźba, płaskorzeźba • malarstwo, banderole • krucyfiks • nagrobek • ramy kompozycyjne	• podręcznik: 27. <i>Spacer po katedrze</i> s. 98–102 • karta pracy: <i>Gotyckie katedry i ołtarze</i> • zdjęcia średniowiecznych i współczesnych witraży – zdjęcia i reprodukcje witraży oraz kartonów witraży Stanisława Wyspiańskiego i Józefa Mehoffera • zdjęcia gotyckich ołtarzy i krucyfiksów m. in. ołtarza Wita Stwosza w Kościele Mariackim w Krakowie	• pogadanka • prezentacja zdjęć i reprodukcji • praca z tekstem • ćwiczenie plastyczne (akwarele, malarstwo witrażowe) • rozmowa nauczająca • podsumowanie i prezentacja prac (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjne określanie znaczenia dekoracji, niektórych elementów wyposażenia wnętrza gotyckiego kościoła • orientacyjne określanie znaczenia witraży w kościołach gotyckich, późniejszych i współczesnych • orientacyjne określanie formy rzeźbionych, malowanych średniowiecznych ołtarzy • tworzenie uproszczonego współczesnego przedstawiającego lub abstrakcyjnego projektu witraża w określonych ramach kompozycyjnych koła lub prostokąta zakończonego łukiem ostrym	• określanie różnorodnego znaczenia dekoracji, wyposażenia wnętrza gotyckiego kościoła m.in. dla niepiśmiennych wiernych (witraże, ołtarze, krucyfiksy, nagrobki) • wskazywanie znaczenia i wskazywanie różnych cech kompozycji witraży w kościołach gotyckich, późniejszych i współczesnych • precyzyjne określanie formy rzeźbionych, malowanych średniowiecznych ołtarzy szafowych • tworzenie złożonego, wieloelementowego współczesnego przedstawiającego lub abstrakcyjnego witraża w określonych ramach kompozycyjnych koła lub prostokąta zakończonego

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
						łukiem ostrym
Prawda czy piękno						
26. W poszukiwaniu ideału. Różne oblicza piękna w różnych epokach / „Najpiękniejsze oczy, najpiękniejszy uśmiech, najpiękniejsza twarz – wesoły, kolorowy portret”	I.1 I.2 I.3 I.6 II.6 III.4 III.5	•piękno, harmonia, proporcje, ideał •piękna, idealizacja, kanon •rzeźba •zasada kontrapostu •kontrapost gotycki •styl piękny •piękne Madonny •pieta •portret, portret rzeźbiarski, portret malarski •pejzaż, rzeźba	•podręcznik: 28. <i>W poszukiwaniu ideału</i> s. 104–106 •reprodukcje przedstawiające ideał piękna w rzeźbie malarstwie różnych okresów w sztuce z podręcznika i wybranych źródeł, wybrane posągi starożytnej Grecji i Rzymu, rzeźby średniowieczne	•pogadanka •prezentacja reprodukcji •rozmowa nauczająca •ćwiczenie plastyczne: technika mieszana (pastele olejne i farby plakatowe lub akrylowe; wybrana technika malarska) •podsumowanie dyskusja	•orientacyjne rozumienie ogólnego znaczenia pojęcia piękna, idealizacji w sztuce •rozumienie podstaw wpływu poglądów starożytnych na piękno •orientacyjne określanie znaczenia piękna, idealizacji, ideału piękna w określonej epoce w sztuce i kulturze •rozumienie ogólnych zasad kontrapostu, orientacyjne określanie piękna podczas uproszczonego omawiania dzieł	•rozumienie i określanie różnorodnego znaczenia piękna, idealizacji, ideału piękna w określonej epoce w sztuce i kulturze •rozumienie i określanie poglądów w na piękno w kulturze, zwłaszcza europejskiej, współcześnie jako dziedzictwa kultury antycznej •precyzyjne określanie i stosowanie różnych pojęć dotyczących piękna, kontrapostu podczas opisu dzieł i analizy zjawisk dotyczących piękna •wskazywanie środków •plastycznych, sposobu idealizacji w rzeźbie starożytnej, średniowiecznej i renesansowej oraz współczesnej kulturze masowej •przedstawianie osobistego stosunku do piękna, interpretowanie pojęcia w rozmowie i we własnej
Portret mamy, taty. Portret przyjaciela. „Wspaniały krajobraz – cuda przyrody”			- i renesansowe, Leonardo da Vinci Ginevra de Benci (awers i rewers obrazu) •schemat proporcji twarzy	•prezentacja ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, zbiorowa)	•orientacyjne wskazywanie sposobu idealizacji w rzeźbie starożytnej średniowiecznej i renesansowej oraz współczesnej kulturze masowej •przedstawienie osobistego stosunku do piękna w rozmowie i we własnej prostej pracy plastycznej, posługiwanie się środkami plastycznymi i częściowe wykorzystywanie	

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
					możliwości wybranej techniki barwnej	oryginalnej, złożonej pracy plastycznej, celowe posługiwanie się wieloma środkami plastycznymi, w wykorzystywanie różnorodnych możliwości wybranej techniki barwnej
27. W poszukiwaniu prawdy. Dwa nastroje portretowanej osoby – różne oblicza prawdy. „Portret lub autoportret”. Porównanie realizmu i idealizacji	I.1 I.2 I.3 I.6 II.1 II.2 II.6 III.4 III.5	• portret • realizm, realistyczny • rzeczywistość, prawda • natura, fantazja • rzeźba • krucyfiks • pieta • malarstwo • iluminacja • inicjał • portret rzeźbiarski • portret malarski • scena rodzajowa • maska pośmiertna • obraz fotorealistyczny	• podręcznik: 29. <i>W poszukiwaniu prawdy</i> s. 107–109 • zdjęcia, reprodukcje wybranych dzieł, w których artyści posługiwali się realizmem z różnych okresów w historii, w tym dzieł antycznych, średniowiecznych, współczesnych dzieł fotorealistycznych	• pogadanka • prezentacja materiału ilustracyjnego • rozmowa nauczająca • ćwiczenie • ćwiczenie plastyczne (kredki akwarelowe lub pastele suche) • dyskusja • podsumowanie i prezentacja ćwiczeń plastycznych (praca indywidualna, zbiorowa)	• rozumienie źródeł i orientacyjne określanie pojęcia realizmu • poznawanie i uproszczone opisywanie starożytnych i późniejszych dzieł w których artyści posługiwali się realizmem • dokonywanie prostych porównań dzieł, w których artyści idealizowali rzeczywistość i posługiwali się realizmem • tworzenie prostego samodzielnego obrazu prawdy w przedstawianiu postaci, stosowanie wybranych środków plastycznych i wykorzystywanie niektórych możliwości techniki pastelii suchych lub kredek akwarelowych we własnej pracy plastycznej	• rozumienie źródeł antycznych pojęcia realizmu, znaczenia, precyzyjne określanie pojęcia – poznawanie, wskazywanie wielu elementów sprawiających, że omawiane wybrane dzieła określamy jako realistyczne, w których artyści posługiwali się realizmem w różnych okresach w historii od starożytności do współczesności • dokonywanie różnych porównań dzieł z różnych okresów w historii, w których artyści posługiwali się idealizacją rzeczywistości i realizmem • tworzenie oryginalnego, wieloelementowego obrazu ukazującego zróżnicowane, świadome dążenie do

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
						prawdziwego przedstawienia postaci, stosowanie odpowiednich środków artystycznego wyrazu, wykorzystywanie różnorodnych możliwości, które daje technika pastelii suchych lub kredek akwarelowych we własnej pracy plastycznej
Lekcje powtórzeniowe						
28. Powtórzenie wiadomości. / „Kolorowe zamki i pałace”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.6	• barwy podstawowe, barwy pochodne • barwy dopełniające • zjawisko powidoku • barwy czyste, barwy złamane • temperatura barw (barwy ciepłe i zimne) • względność barw • kompozycja rytmiczna, kompozycja symetryczna • kompozycja otwarta, kompozycja zamknięta • kompozycja statyczna,	• podręcznik: <i>Tajemnice barw</i>, s. 18–30; <i>O sztuce komponowania</i>, s. 32–38 • reprodukcje dzieł sztuki, ilustrujące poszczególne pojęcia omawiane i powtarzane w ciągu roku szkolnego	• rozmowa nauczająca • prezentacja reprodukcji • ćwiczenie plastyczne: kompozycje rysunkowe techniką mieszaną z elementami kolażu • prezentacja i omówienie prac uczniów • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość pojęć dotyczących barwy i kompozycji • rozpoznawanie określonych grup barw i rodzajów kompozycji w niektórych znanych obrazach • stosowanie omawianych grup barw, zjawisk dotyczących barwy oraz różnych rodzajów kompozycji we własnych szkicach, orientacyjne wyjaśnianie pojęć • tworzenie prostej kompozycji zamku, której elementami będą wyjaśnienia i szkice dotyczące barwy i kompozycji	• dobra znajomość pojęć dotyczących barwy i kompozycji • rozpoznawanie określonych grup barw i rodzajów kompozycji w wielu różnych znanych obrazach • przemyślane stosowanie omawianych grup barw, zjawisk dotyczących barwy oraz różnych rodzajów kompozycji we własnych szkicach, precyzowanie i wyjaśnianie pojęć • tworzenie oryginalnej kompozycji zamku, której elementami będą dokładne wyjaśnienia i trafnie ilustrujące je szkice, dotyczące barwy

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		kompozycja dynamiczna				i kompozycji
29. Powtórzenie wiadomości, cz.2. / „Kolorowe zamki i pałace”	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.7 III.8	• instytucje kultury • muzeum • galeria, • skansen • centrum sztuki współczesnej • wirtualne muzeum • konserwacja dzieł, konserwator • wystawa • wernisaż • tematy dzieł sztuki (portret, pejzaż, martwa natura, sceny zbiorowe, rodzajowe, historyczne, religijne, mitologiczne, animalistyka, florystyka, fantastyka, sztuka abstrakcyjna nieprzedstawiająca) bryła, rzeźba, forma przestrzenna, instalacja • faktura w rzeźbie • architektura, funkcja	• podręcznik: <i>Blisko sztuki</i> s. 6–17, <i>O rzeźbie</i> s. 42–52, <i>O sztuce w przestrzeni</i> s. 54–58, <i>O budowlach</i> s. 60–68 • reprodukcje dzieł sztuki, ilustrujące omawiane zagadnienia z całego podręcznika i wybranych źródeł	• prezentacja reprodukcji • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kompozycja rysunkowa techniką mieszaną elementami kolażu • prezentacja ćwiczeń i omówienie prac • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość różnych tematów dzieł sztuki, rzeźby i związanych z nią pojęć, różnych form przestrzennych, architektury, ludowego budownictwa i rzeźby • opisywanie wybranych dzieł sztuki, związanych z omawianymi pojęciami i dziedzinami sztuk • orientacyjne wyjaśnianie i ilustrowanie pojęć, dziedzin sztuki własnymi prostymi szkicami • tworzenie prostej kompozycji przy użyciu wykonanych szkiców i ich objaśnień	• dobra znajomość różnych tematów dzieł sztuki, rzeźby i związanych z nią pojęć, różnych rodzajów form i działań w przestrzeni, architektury, ludowego budownictwa i rzeźby • opisywanie różnych dzieł sztuki związanych z omawianymi pojęciami, posługiwanie się bogatym słownictwem, pojęciami podczas omawiania dzieł • ilustrowanie pojęć, dziedzin sztuki, własnymi trafnie oddającymi ich treść szkicami, dokładne ich objaśnianie • tworzenie interesującej kompozycji z wykorzystaniem szkiców i ich wyjaśnień

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		budowli, funkcjonalizm, •kompozycja budowli				
30. Wachlarz możliwości. Lekcja powtórzeniowa o znanych konstrukcjach, powtarzających się formach, przedstawianiu piękna i prawdy w sztuce	I.1 I.2 I.3 I.5 I.6 II.6 III.4 III.5 III.6 III.8	• archeologia • archeolog • kultura antyczna, kultura i sztuka starożytnej Grecji i Rzymu • świątynia, teatr, stadion • tympanon, kolumna, • porządki architektoniczne kariatyda, łuk, kopuła, rzeźba • wazy greckie • malarstwo pompejańskie malarstwo ściennie • iluzjonizm • mozaika • średniowiecze • styl romański (łuk półkolisty, sklepienie kolebkowe, sklepienie krzyżowe) • styl gotycki (łuk ostry, sklepienie krzyżowo–	• podręcznik: <i>Antyk wiecznie żywy</i> s. 70–90, <i>#Średniowiecze</i> s. 92–103; <i>Piękno czy prawda?</i> s. 104–109 • zdjęcia, reprodukcje dzieł ilustrujących powtarzane zagadnienia z podręcznika i wybranych źródeł • komputery z dostępem do internetu • tekst sprawdzianu końcowego	• prezentacja reprodukcji i zdjęć • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne szkice rysunkowe i prezentacje różnymi technikami rysunkowymi lub komputerowe • test • prezentacja i omówienie prac (praca indywidualna, zbiorowa, grupowa)	• orientacyjne określanie źródeł i najważniejszych form architektonicznych, rzeźb, malarstwa, rzemiosła artystycznego mających źródło w starożytnej Grecji i Rzymie oraz ich kontynuacji w sztuce późniejszych okresów i współcześnie • orientacyjne określanie i dokonywanie prostych porównań niektórych cech stylu romańskiego i gotyckiego w sztuce średniowiecznej na przykładzie prostego opisu formy, konstrukcji, kościoła • orientacyjne określanie cech i tematyki witraży, szafiastych ołtarzy, rzeźb, nagrobków, malowideł, iluminacji średniowiecznych • orientacyjne określanie, rozumienie pojęcia piękna, idealizacji i realizmu w sztuce na podstawie prostej obserwacji wybranych dzieł	• precyzyjne określanie źródeł, najważniejszych form architektonicznych, rzeźb, malarstwa, rzemiosła artystycznego mających źródło w starożytnej Grecji i Rzymie, ich kontynuacji w sztuce późniejszych okresów i współcześnie, rozumienie, że sztuka antyczna inspirowała artystów różnych okresów • dobra znajomość, precyzyjne określanie i dokonywanie porównań istotnych cech stylu romańskiego i gotyckiego w sztuce średniowiecznej na przykładzie opisu ważnych elementów formy, konstrukcji kościoła • dokładne określanie cech i tematyki witraży, ołtarzy szafiastych, rzeźb, nagrobków, malowideł, iluminacji średniowiecznych • precyzyjne określanie pojęcia piękna, idealizacji i realizmu

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
		żebrowe) •kościół, katedra (plan krzyża nawy, transept, absyda, portal) •witraż, rozeta •ołtarz szafiasty •krucyfiks •nagrobek •malarstwo średniowieczne (tryptyk, poliptyk) •iluminacje •piękno •idealizacja •realizm			antycznych, średniowiecznych i renesansowych •dokonywanie prostych porównań między idealistycznymi a realistycznymi przedstawieniami w sztuce •tworzenie prostych szkiców, uproszczonych prezentacji komputerowych w formie wachlarzy ilustrujących przemiany form, posługiwanie się idealizacją i realizmem w sztuce	w sztuce na podstawie wnikliwej obserwacji wybranych dzieł antycznych, średniowiecznych i renesansowych •dokonywanie różnorodnych porównań między idealistycznymi a realistycznymi przedstawieniami w sztuce •tworzenie oryginalnych, trafnych szkiców, prezentacji komputerowych w formie wachlarzy jako ilustracji przemiany form w sztuce, posługiwanie się idealizacją i realizmem w sztuce
Lekcje dodatkowe						
31. Instalacja o określonym prześłaniu (Zapobieganie przemocy, uzależnieniom od używek, komputera, zwalczanie niewłaściwych	I.1 I.2 I.3 I.5 II.3 II.6	•sztuka współczesna •instalacja •forma przestrzenna •kompozycja •faktura •barwy podstawowe, ciepłe, zimne, czyste i złamane •gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja)	•podręcznik: 18.–19. <i>Formy w przestrzeni – instalacje</i> , s. 56–58 •zdjęcia wybranych akcji plastycznych i instalacji z podręcznika i wybranych źródeł Claes Oldenburg	•pogadanka •rozmowa nauczająca •prezentacja reprodukcji, zdjęć •ćwiczenie plastyczne: projekty rysunkowe działania plastycznego, przygotowanie	•określanie niektórych cech instalacji plastycznej, wskazywanie wybranych różnic między nimi •projektowanie prostej instalacji na zadany temat, rozumienie niektórych aspektów znaczenia sztuki, artysty, przesłania dzieła	•określanie wielu cech charakterystycznych instalacji plastycznych •projektowanie oryginalnej, ciekawej pod względem plastycznym instalacji na zadany temat, rozumienie wielu różnych znaczeń sztuki, misji artysty, przesłania dzieła

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
nawyków żywieniowych – zgodnie z programem wychowawczym)		• akcent kolorystyczny	• <i>Floor Burger</i> (Gigantyczny hamburger), 1962	• instalacji lub działania plastycznego z przyniesionych rekwizytów i przedmiotów • prezentacja instalacji i działań plastycznych • (praca grupowa, zbiorowa)		
Kalendarz świąteczny						
32. Boże Narodzenie. Nawiązanie do rzeźby. Uproszczone formy i bogata faktura. / „Kolorowe choinki, ozdoby choinkowe” lub „Nietypowe prezenty od świętego Mikołaja”	I.1 I.2 I.3 I.5 II.2 II.3 II.6 II.7	• bryła • rzeźba • faktura • barwa • barwy czyste i złamane • szeroka gama barw • wąska gama barw • akcent kolorystyczny • kompozycja • sztuka ludowa • tradycje ludowe • tradycje świąteczne	• podręcznik: 13. <i>Dzieło sztuki w trzech wymiarach</i> , s. 42–44; 14.–15. <i>Materiał i faktura w rzeźbie</i> , s. 45–48 • zdjęcia ludowych dekoracji świątecznych, zdjęcia największych choinek świątecznych z wielkich miast • ludowe dekoracje świąteczne – ekspozyty • materiały do montażu ozdób	• pogadanka • prezentacja reprodukcji i eksponatów • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: kompozycje przestrzenne z papieru i innych materiałów (I wersja), rysunek pastelami suchymi, pastelami olejnymi lub farbami plakatuowymi (II wersja) • prezentacja ćwiczeń i prac uczniów • (praca indywidualna	• znajomość tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych • poznawanie niektórych dekoracyjnych motywów świątecznych, inspirowanie się nimi we własnej pracy • stosowanie niektórych wiadomości o barwie, gamach barwnych i akcentach w tworzonej kompozycji przestrzennej • tworzenie prostej, dekoracyjnej kompozycji świątecznej (choinka, stroik) • tworzenie uproszczonej pracy malarzkiej, w której znaczenie ma wyobraźnia i fantazja	• znajomość, omawianie cech tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych • poznawanie różnych charakterystycznych, dekoracyjnych motywów świątecznych, twórcze inspirowanie się nimi we własnej pracy • stosowanie różnorodnych wiadomości o barwie, gamach barwnych i akcentach w tworzonej oryginalnej kompozycji przestrzennej • tworzenie ciekawej pod względem zastosowanych środków artystycznego wyrazu, starannie wykonanej

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
				lub grupowa, zbiorowa)		kompozycji świątecznej (choinka, stroik) • tworzenie oryginalnej pracy malarzkiej, w której duże znaczenie ma wyobraźnia, fantazja i nietypowe podejście do tematu
33. Kompozycje wielkanocne. Rzeźbimy baranki, zajaczk i kurczaczki wielkanocne. O różnych materiałach w rzeźbie tradycyjnej i współczesnej. P owtórzenie wiadomości	I.1 I.2 I.3 I.5 II.6 II.7 III.3	• bryła, rzeźba • faktura • forma przestrzenna • instalacja • kompozycja • szeroka, wąska gama barw • sztuka ludowa • tradycje ludowe • tradycje świąteczne	• podręcznik: <i>O rzeźbie</i> , s. 42–52, <i>O sztuce w przestrzeni</i> , s. 54– 58 • karta pracy <i>Rzeźbiarska bryła – jak rysunek zmienia się w rzeźbę</i> (patrz: scenariusz lekcji 12) • reprodukcje tradycyjnych ludowych ozdób świątecznych, pisanek • zdjęcia przyrodnicze przedstawiające owce, barany, zajaczk i kurczaki • kosz na figurki zwierząt świątecznych • tkanina lub kolorowe	• pogadanka • prezentacja ilustracji i eksponatów • ćwiczenie plastyczne: rzeźby z masy solnej, gliny lub masy papie- rowej; świąteczne kompozycje z baloników i gałązek • prezentacja i omówienie prac uczniów • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)	• znajomość tradycji świątecznych i ich związków ze sztuką ludową • określanie prostych symboli świątecznych • tworzenie prostych brył, rzeźb zwierząt świątecznych, nawiązujących do sztuki ludowej • rzeźbienie w plastycznym materiale • tworzenie prostej kompozycji świątecznej z różnych materiałów	• dobra znajomość tradycji świątecznych i ich związków ze sztuką ludową • określanie różnych symboli świątecznych • tworzenie ciekawych, oryginalnych rzeźb zwierząt świątecznych, nawiązujących do sztuki ludowej • sprawne posługiwanie się techniką rzeźbienia w plastycznym materiale • tworzenie oryginalnej, ciekawej kompozycji świątecznej z nietypowo zestawionych materiałów

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
			brystole do przygotowania tła ekspozycji			
Lekcja plenerowa / Wycieczka						
34. Porównanie rzeźb z innymi działaniami w przestrzeni. / „Formy przestrzenne z opakowań” lub „Kopce i labirynty ze śniegu, liści, piasku lub gałęzi” (lekcja plenerowa)	I.1 I.5 II.3 II.6 III.5	• bryła, rzeźba • faktura • forma przestrzenna, • instalacja • kompozycja • barwy podstawowe, ciepłe, zimne, złamane • gamy barwne (szeroka, wąska, tonacja, akcent, kolorystyczny) • sztuka współczesna	• podręcznik: 18–19. <i>Formy w przestrzeni – instalacje</i>, s. 56–58 • plener i zastane tam naturalne materiały • wybrany materiał ilustracyjny (podczas lekcji w sali)	• pogadanka • rozmowa nauczająca • ćwiczenie plastyczne: formy przestrzenne z materiałów naturalnych • prezentacja i omówienie działań plastycznych • (praca indywidualna i grupowa, zbiorowa)	• orientacyjne określanie cech nieużytkowych przestrzennych dzieł sztuki • stworzenie prostego planu formy przestrzennej z wybranych materiałów z niewielu elementów • wykorzystywanie opakowań lub materiałów naturalnych do tworzenia prostej kompozycji przestrzennej w szkole lub w plenerze	• dokładne określanie cech nieużytkowych przestrzennych dzieł sztuki współczesnej (nieprzedstawiający charakter dzieł, nietypowe materiały) • tworzenie przemysłowej koncepcji, planu złożonej, wieloelementowej formy przestrzennej z wybranych materiałów • wykorzystywanie opakowań lub materiałów naturalnych do tworzenia złożonej, oryginalnej, wieloelementowej kompozycji przestrzennej w szkole lub plenerze
35. Wystawa sztuki nowoczesnej lub współczesnej. Nowe rodzaje dzieł. Dlaczego artyści nie tworzą takich	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6	• obraz (dzieło malarskie) • instalacja, forma przestrzenna • rzeźba • grafika • wyobrażenia • realizm	• podręcznik: 1.–2. <i>Różne tematy w sztuce</i>, s. 6–11; <i>O sztuce w przestrzeni</i>, s. 54–58 • współczesne dzieła plastyczne, wystawa	• pogadanka • rozmowa nauczająca • oglądanie ekspozycji • omówienie oglądanych dzieł • notatki, opisy dzieł • (praca indywidualna, zbiorowa)	• orientacyjna znajomość niektórych wybranych form dzieł sztuki współczesnej • określanie znaczenia wyobraźni w twórczości awangardowej i znajomość niektórych czynników wpływających na formę współczesnych dzieł	• dobra znajomość wybranych form dzieł sztuki współczesnej • określanie znaczenia wyobraźni w twórczości awangardowej, określanie znaczenia ekspresji i misji artysty, znajomość różnych czynników wpływających na formę

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
dzieł, jak w dawnych czasach?			• katalogi wystaw		sztuki • oglądanie ekspozycji w zakresie odbierania formy prostych treści symbolicznych dzieł	współczesnych dzieł sztuki (np. odbicie przeżyć, współczesności, odkryć, zastosowanie nowych tworzyw) • aktywne oglądanie ekspozycji, omawianie formy i wieloznacznego przekazu treści dzieł, posługiwanie się pojęciami języka plastyki podczas omawiania dzieł
Poznanie zabytków/Wycieczka						
36. Znane polskie pomniki. Wybrane zabytki lub wycieczka – pomniki i zabytki w najbliższej okolicy	I.1 I.2 I.3 I.4 I.5 I.6 II.6, III.1 III.2 III.8	• zabytek • budowla, fasada, plan budowli, kompozycja budowli (statyczna, dynamiczna) • bryła, rzeźba, rzeźba monumentalna, rzeźba pomnikowa • faktura • kompozycja rzeźbiarska (statyczna, rytmiczna, zamknięta) • przewodniki po zabytkach	• w sali szkolnej • komputery z dostępem do internetu • albumy i wybrany materiał ilustracyjny ze zdjęciami znanych polskich pomników z różnych miast • wycieczka • zabytki, pomniki prezentacja komputerowa lub album	• lekcja w sali z dostępem do internetu • pogadanka • prezentacja reprodukcji i zdjęć • praca z tekstem (publikacje książkowe, internetowe) • ćwiczenie plastyczne • prezentacja i omówienie wykonanych prac plastycznych • wycieczka szkolna • pogadanka	• orientacyjne poznanie wybranych zabytków lub pomników • zwiedzanie i omawianie wybranych cech zabytków w najbliższej okolicy • tworzenie prostego szkicu, prezentacji lub albumu o zabytku	• wnikliwe poznanie wybranych zabytków lub pomników, omawianie ich formy na podstawie wcześniej zebranych informacji • aktywne zwiedzanie i omawianie ważnych zabytków w najbliższej okolicy • tworzenie złożonego, bogatego szkicu, prezentacji lub albumu zabytku

Temat lekcji /temat pracy plastycznej	PP	Pojęcia i terminy	Środki i materiały dydaktyczne	Sposób realizacji, metody i formy pracy	Umiejętności po przeprowadzonej lekcji	
					Zakres podstawowy	Zakres rozszerzony
				• rozmowa nauczająca • oglądanie zabytku • ćwiczenie plastyczne: prezentacja komputerowa lub album, szkice zabytków (jako praca domowa) • prezentacja i omówienie wykonanych prac • (praca indywidualna, grupowa, zbiorowa)		